

W. Roos / Het winnen van populierestekhout (Staatsbosbeheer, Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders)

Op de kwekerij van de Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders in Oostelijk Flevoland vereist de teelt van populieren en wilgen veel aandacht. Beide houtsoorten nemen bij de uitvoering van het beplantingsplan van de polder een belangrijke plaats in. Van de totale oppervlakte kwekerij (ca. 60 ha) wordt derhalve jaarlijks een vijfde gedeelte met deze houtsoorten beplant in een verhouding van 85 % populier en 15 % wilg. Ieder jaar zijn grote hoeveelheden populieren van alle bij de uitvoering van de beplantingen gebruikte klonen van de Aigeiros- en Tacamahaca-groep aanwezig, hetzij in de vorm van stekken, hetzij 1-jarige bewortelde planten, 1-jarige scheuten op 2-jarige wortel of meerjarige bomen. Alle materiaal wordt verkregen van moerstoven.

Om een goed vertakt, goed beworteld, stevig plantmateriaal te krijgen, dat bovendien een goede verhouding vertoont tussen lengte en diameter-wortelhals, worden de populieren vrij ruim geteeld.

De plantafstand voor stekken, voor 1-jarig plantgoed en voor 1-jarig materiaal op 2-jarige wortel is 1 meter bij 50 centimeter. De rijenafstand is daarbij 1 meter.

(Zie ook: „Stekafstanden bij het kweken van populier”, Van der Meiden en Overbeek, „Populier” 1967, blz. 5 e.v.)

De populieren worden vermeerderd door kortstekken, die worden gesneden van moerstoven en moerbomen. Ook wordt tot stekhout versneden de 1-jarige scheut van het materiaal, dat moet worden opgekweekt tot plantsoen met 1-jarige scheut op 2-jarige wortel.

De verzameling moerbomen en -stoven, de moerhoek, ligt op een wat zwaardere, vruchtbare grond. Om goed materiaal te krijgen is het noodzakelijk aan bemesting en onderhoud bijzondere zorg te besteden.

Periodiek wordt de moerhoek bemest met P, K en N in de vorm van superfosfaat, patentkali en kalkammonsalpeter. In het voorjaar als de stoven nog kaal staan wordt het onkruid bestreden met paraquat.

Vanaf midden mei tot half september wordt om de 10 dagen gespoten met Maneb tegen bladziekten.

De rijenafstand tussen de moerstoven bedraagt 1,50 m. In de rij staan deze op 1,00 tot 1,50 m. De moerbomen, knotpopulieren van 1 m hoogte, staan iets wijder. In de rij 1,50 m bij een rijenafstand van 2 m.

Bij deze afstanden ontwikkelen de stoven zich goed. Onderhoudswerkzaamheden kunnen goed worden uitgevoerd en de stoven ontvangen voldoende licht. Hier groeien jaarlijks stevige gezonde loten uit, die tijdig zijn afgehard.

Bij vergelijking van de teelt van stekhout aan moerstoven en aan moerbomen treden in beide gevallen zowel voor- als nadelen aan het licht.¹⁾

Voordelen van moerstoven

lange dikke scheuten;
recht aan de voet;

Nadelen van moerstoven

door ongunstige belichting slechter afharding;
winnen van stekhout in gebukte houding;
moeilijk schoonhouden van de grond;
veelvuldig optreden van schimmels en insecten door geringe vrije ruimte tussen takken en grond.

Voordelen van moerbomen

door goede belichting goede groei en goede afharding;
winnen van stekhout in staande houding;
gemakkelijk schoonhouden van de grond;
geringe aantasting door schimmels en insecten;

Nadelen van moerbomen

stam moet worden ontdaan van de daar groeiende zijtakken;
leveren meer korte en dunne scheuten die minder bruikbaar zijn voor het snijden van stekken.

Bij de teelt zullen de voor- en nadelen tegen elkaar moeten worden afgewogen. Op de kwekerij van de Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders zijn beide vormen op de moerhoek aanwezig.

Iedere moerstoot of -boom levert een 20-tal tot stekhout te versnijden takken op. De lengte van een tak bedraagt 1 tot 1,5 meter, waardoor iedere tak 5 tot 6 stekken levert.

In de wintermaanden, niet bij vorst, wordt de moerhoek kloonaal na kloonaal geknipt, waarbij een eerste sortering plaats vindt. Het onbruikbare materiaal blijft op de moerhoek achter en wordt opgeruimd.

Het goede materiaal wordt gebundeld, per kloonaal van een label met naam voorzien en in de schuur direct tot stekhout versneden.

Indien de directe verwerking niet mogelijk is dan wordt het hout in niet te dikke bundels rechtstandig ingekuuld, waardoor uitdroging wordt voorkomen. Wanneer tot steksnijden wordt overgegaan wordt slechts het materiaal van één kloonaal onder handen genomen, om verwisseling te voorkomen.

De stek wordt gesneden met een snoeimes of snoeischaar op een lengte van 22 cm. De snijvlakken hebben een hoek van 45°. De dikte is maximaal 22 à 25 mm en minimaal 8 à 9 mm.

Nadat de stekken zijn gesneden worden deze met een elastiek gebundeld tot bossen van 50 of 25 stuks. De kopeinden worden direct geleverd met een voor iedere kloonaal specifieke kleur, waardoor verwisseling wordt uitgesloten.

Tot het tijdstip van steken wordt het stekmateriaal ingekuuld, waarbij de kuil wordt afgedekt met stro of dekkleden tegen vorst.

Bij het afdekken met stro kunnen wel eens muizen meekomen, die schade doen aan de stekken.

Wanneer de buitentemperatuur gaat stijgen moet het afdek-materiaal tijdig worden verwijderd om broei te voorkomen.

Is het tijdstip van het steksteken aangebroken, dan zijn de stekken door hun specifieke kleur gemakkelijk te herkennen en op eenvoudige wijze op de daarvoor bestemde kweekbedden bij elkaar uit te zetten.

¹⁾ Zie ook: W. Z. van der Meer „Vegetatieve vermeerdering van Aigeiros populieren”, „Populier” 1967, blz. 8 e.v.

BELANGRIJKE PUBLIKATIES

„Zum Pappelanbau in Oesterreich” - Allgemeine Forst Zeitschrift, no. 42, 22. jrg., 1967, pag. 722.

In Oostenrijk zullen binnenkort van de vijftien populiererasen

die tot dusverre gekeurd in de handel zijn, er drie teruggetrokken worden, nl. 'Marilandica', 'Forndorf' (= 'Serotina erecta', later 'Regenerata' genoemd) en 'Virginie de Frignicourt' (= 'Eukalyptus'). Verder zal grote voorzichtigheid in acht worden